

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Ex Ecclesiastici capite decimo quinto, eædem præfinitiones absolutæ futurorum absolutè contingentium apertius refelluntur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

& Concil. Nizen, lib. 2. actor, ante decretorum constitutionem ubi cuiusdam Philosophi argumento proposito per Eustachium Episcop. Antioch. ita responderet, *is omnibus (quibus ipse in terra præfideret, & sunt) hominem secundum Præsidentem fecit: coque ad Dei imaginem hominem factum ait.* In his verò quibus Deus præfideret humane etiam operationes sunt, Athanas. quæst. 88. & sus. *Sicut in toto mundo Deus Rex est, & Imperator, & præfatem exercet in omnia, &c. sic etiam homo Princeps, & Rex constituitur est super omnes res terrestres: qui libera sua voluntate facit, quod vult, sicut ipse Deus, & hoc est quod dicitur secundum imaginem, Lactan. Firmian. de ira Dei cap. 13. post med. ait: hominis ratione donati (sui nimirum imaginis) Deum omnia imperio subiugasse. Proposuit ei tamen bona, & mala, quia sapientiam dedit, cuius omnis ratio in discernendis malis, ac bonis p. sita est. Non potest enim quisque eligere meliora, & scire quid bonum sit, nisi sciat simul vitare, & vitare quæ mala sunt. Vbi eligendi potestatem circa appollita æstimatione, & iudicio intrinseci, ac dirigi docet. Similiter Euseb. Cæsar. 4. præparat. capite sexto, sub fin. *Idcirco, inquit, quod per rationem ad imaginem Dei fuit factus, Principem, Regemque omnium, quacumque in terra sunt, animalium constituit hominem, eumque liberum, & sua ipsius potestatis dimisit: quæ, & ad boni contrarium ferri possit. Hic vero non bene sua ipsius potestate, &c. Particula & tantumdem, atque etiam valde: quare ea potestatem etiam hominis ad bonum affert: sicut non bono eius potestatis vtu in mali prosecutione; abusus enim potestatis ea prosecutione non efficit, si ad malum solum efficit potestas. Chrysostomus postquam homin. 8. in Genes. imaginis rationem in potestate vendi rebus pro libito, & imperio in omnia declaravit: Inde homin. 9. Potestatem in actus, & affectus nostros ita probat. Leonibus impræsum: & dubium, num mentis ferocitatem in mansuetudinem mutare possit, qui bestia id, quod natura eis inest, auferre, & quod natura eorum adversum, inferre potest: id quod natura tibi præstitit emulare non potest: subinfertur. Ne igitur prætexas, & exculationes affer: potes enim, si vis, mansuetus esse, & equus.**

5. Eidem interpretationi imaginis Dei in homine insistenti homin. 23. column. 7. ait, in eius imperio stare, ut imperet visibilibus omnibus, & passionibus suis, cui consonus Augustin. 1. de Genes. contra Manichæos, cap. 11. init. scribit, *salvo intellectu, quo manifestum est omnibus his animalibus hominem imperare, vnde tamen intelligitur etiam spiritualiter: ut omnes affectiones, & motus animi, quos habemus istis animalibus similes, subditos haberemus, & eorum dominemur.* Damascen. de duabus Christi voluntat. post med. nostrum animam ab Angelo discriminat, quia non Angelo, sed animo datum est. *Vinificare, liberareque suo arbitrio, id est voluntate, movere, ac impellere corpus, appetitumque rationis expertum, ut inquit, ut cupiditatem, & eum, qui habet impetum sui motum; naturalique imperio corpori, in quo est, ut seruo sui à natura dato præfesse. Itaque magis ad Dei simulacrum homo effectus est, quam Angelus.* Angelo enim non est à natura servus datus, nec dominatus. Hoc verò hominis in suos actus dominium, & potestatem ex imperio ei in cuncta corporea dato eleganti argumento deducit, vel potius inclusam probat, profundus Tertullian. 2. contra Marcion. capite sexto, his verbis: *Oportebat imaginem, & similitudinem Dei liberi arbitrij, & sua potestatis insitui; dñm, quale erat, ut totius mundi possidens homo, non in primis animi sui possessione regnaret: alioquin dominus, sui famulus.* In idem ex eodem loco argumentum contra eundem Marcionem cecinit, vel potius tenuit, Prudentius in sua Hamartigene.

An, cum te Dominum cunctis, quacumque creaverat, Præberet: mundumque tuis servare iuberet
Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tom. 1.

Imperij; eumque arca, polum, mare, flumina, ventos
Dederet: arbitrium de te tibi dedere anarus
Nollet, ut indigno, libertatemque negaret?
Quale erat electus, magni Rex orbis, ut esset,
Non Rex ipse sui, cuncto fadatus honore?

Denique Basilii citata hom. 10. exhamer. multo ante med. Postquam imaginem Dei, & vniuersale orbis imperium in homine positum dixit: in affluente rationis copia, qua coarctentem intemperiem vitiosarum affectionum supprimeret, & moderaretur: docet nos eis prauis affectionibus, in quas imperium nobis datum est, misere seruire, *scilicet te, inquit, & iussit Deus: in creaturis principem locum tenere: & eccetanti principatus natura delati dignitatem à te excutis, ac resellit.*

6. Neque verò ad rem præsentem mysterio vacat paradisi, in quo (Dei per arbitrium, & imperium imago) homo collocatus à Deo fuit, situs, in terræ scilicet medio, ut Patres docent, & ratio suadet: in medio quippe orbis, cui præerat statuenda euria hominis fuit. Eo quippe hominis in medio terræ loco medium, quod inter extrema eius arbitrium, liberæque potestas tenet, aptissime significatum recognoscit Philoxenus Episcopus Mabugens. sermon. de contempl. arbor. vitæ cuius hæc, inter alia, refert, & laudat Moses Barcephas, Episcopus Syrus comment. de paradiso parte 1. capite 8. à medio, *Quippe qualis erat conditio, compositioneque hominis, talem oportebat esse locum, in quo erat ille ponendus: illa verò eius erat modi, ut in hominis esset posita arbitrio, & boni, & mali electio. Tam verò, qui sic habet, is inter utrumque medius est: nec ex bono totus, nec rursus totus ex malo constans: sed pro suo pote arbitrio ad utrumvis iuxta se habens. Id ipsum è situ arboris scientiæ boni & mali arbitrij liberi symboli aptissimi, quæ in medio paradisi fuit Genes. 2. numero 9. his Eucherius in Genes. ostendit. Lignum scientiæ boni, & mali proprium voluntatis arbitrium: quod in medio est positum ad dignoscendum bonum & malum. Cum insuper lignum etiam vitæ Genes. 3. numero 3. in medio paradisi fuerit, & subinde ligno scientiæ boni, & mali viciniam, in quorum altero æternæ vitæ præmium, in altero verò æternæ mortis supplicium figurabatur: distantia autem localis difficultatem, propinquitas verò facilitatem ab vno in alium locum declinandi in scriptura significet Deuteronom. 30. & ad Roman. 10. nullo sane emblemate aptiori hominis in medio paradisi, & prope utramque arborum collocati ad pænam, præmiumve sibi pro libito parandam absoluta, & expedita potestas, & liberi arbitrij facultas, imo & facilitas potuit significari.*

CERTAMEN III.

Ex Ecclesiastici capite decimo quinto eadem præfinitiones absolute futurorum absolute contingentium apertius reselluntur.

1. Secundus (efficacia verò ad rem præsentem conuincendam primus) locus est ex capite 15. Eccles. ubi de hac hominis creatione, atque in suo arbitrij, & libertatis iure, & potestate constitutione hæc habentur. *Deus ab initio constituit hominem, in manu consilij sui: adiecit mandata, & præcepta sua. Si volueris mandata seruare, conservabunt te, & in perpetuum fidem placitam facere. Apposuit tibi ignem, & aquam: ad quod volueris porrigere manum tuam. Ante hominem vita, & mors, bonum, & malum:*
Ddd co

quod placuerit ei dabitur illi. Ad quæ Augustin. de lib. arbitrio capite secundo, *Eccè apertissime videmus expressum liberum humanam voluntatis arbitrium*. Ex eoque loco bene à Pelagio arbitrii nostri libertatem probatam fatetur laudatque Palæstina Synodus apud Augustinum capite tertio, de gestis Pelagij. Cum autem à Deo expressè de arbitrii nostri libertate eo loci agatur singula eius verba excutienda sunt. *Ultimo enim nullum ex eis esse, quo non expedita, & omni antecedenti necessitate, & determinatione ad vnum extremum soluta, & indifferens ad vtrumvis liberi arbitrii nostri ostendatur potestas*. Et, ut à primis ordiamur, dum homo sibi, siue in propria manu à Deo relictus suæ omnino solutæ plenæ, & absolutæ potestatis in se, seu in suas actiones declaratur illis verbis. *Reliquit eum in manu consilij sui*. Quidquid enim in manu alicuius constituit, relinquere dicitur plenum eius, & absolutum dominium, ac solutam omni impedimento potestatem in illud, illiusque pro libito vltim, declarat Genes. 16. Abraham ad Saram. *Eccè ancilla in manu tua est*. 1. Reg. 24. *Tradiderit te Deus in manu mea*, capite vigesimo sexto, *Conelusi Deus inimicum tuum in manu tua*: Iosue, Gabaonitæ ad ipsum: *in manu tua sumus*: quod bonum tibi, & rectum videtur fac nobis, & Iob 1. plena faciendi pro libito de illius bonis potestas fatanæ facta his verbis fuit. *Eccè vniuersa, quæ habet, in manu tua sunt*. Deinde in eius corpus capite secundo, similibus. *Eccè in manu tua est*: verum tamen animam illius serua. Quæ limitatio confirmat in reliqua à vita datam fatanæ absolutam, in corpus etiam Iobi, verbis illis facultatem, ea limitatione impediendam. Neque a priori phrasi plenam omnium, & in omnia potestatem, quam de se Christus Dominus testatur Matthæi. 28. illis verbis. *Data est mihi omnis potestas*, explicuit Ioannes capite 13. *Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus*. Imo neque suprema Dei potestas locutione explicatur a priori Psalm. 30. *in manibus tuis sortes mea*. Et Eccles. 33. *Quasi lutum in manu figuli*, &c. sic homo in manu eius, qui fecit illum: quin apud omnes nationes æquivalenti phrasi ea, quorum habemus absolutam, atque expeditam potestatem significamus: quare vulgus. *Esse est in mi mano*, o en tu mano, sin fecus: *No esta en mi mano*, no esta en tu mano. Confirmatur ex verbis ibi adiunctis, *Et reliquit eum*, &c. quæ cum non significant hominem Dei providentia, & gubernatione destitutum, solum significant finere Deum in manu, & potestate hominis totam ab eo agendorum determinationem, malique, & boni optionem permittere. Sic hispanice etiam vulgo dicitur. *Yo dexo todo este negocio en vuestras manos*. Cum super eo decernendi, & statuendi alicui facimus potestatem: quem sensum eis verbis contineri Analtal. Nizen. quæstione 10. in scitpeuram ita docuit. *Est in nostra potestate, & libero nostro arbitrio salus nostra, & interior, ut scriptum est*: verbis, quæ expendimus: Author etiam Hypognotic. apud Augustin. lib. 3. sub init. *Quid est autem reliquit illum in manu consilij sui, nisi dimisit illum in possibilitate liberi arbitrii? in manu quippe possibilitas (potestas) intelligitur*, quo verbo relinquendi, ad idem significandum vbi sunt Patres aliqui recitati certam. 1. & plures recitandi in sequentibus.

2. Sed consilij sui, in cuius manu relictus dicitur, constituiturque homo, indifferentem ad vtrumvis, neque ad vnum antea, quoquo modo, determinatam & ut sic loquar, necessitatem voluntatis nostræ potestatem apertius ostendunt. Consilium quippe, quod in rationum pro vtraque parte inquisitione, ut altera tandem eligatur consilium, determinationi antecedenti cuiusvis ad alteram ex illis contradicit. Hinc Arist. 1. Rethoric. capite quarto, *Consiliarius non consulit de omnibus rebus, sed de his, quæ possunt fieri, & non fieri*. Et quorum origo in nobis est. Et 3. Ethicor. capite tertio, *Consilium esse, ait, de his rebus agendis, quæ in nostra sunt potestate, quod sufficienti causarum enumeratione statim probat. Causæ namque videntur esse*

natura, necessitas, fortuna, & mens insuper, ac omne, quod per hominem efficit: quisque autem de his consulat, quæ agi per ipsum possunt. Unde 2. Rethoric. capite quinto, ait, *consilium de impossibilibus non esse*. Et capite quinto, eius libro tertio, Ethicor. explicans quid sit aliquid in nostra potestate esse, ait, *Quæcumque in nostra potestate est agere, est & eadem non agere*. Et 6. Ethicor. capite primo, *Nemo de his rebus consulat, quæ aliter se habere non possunt*. Et capite secundo, sine ait, *Neminem consulat, nisi de futuro contingenti, sibi nempe, & à se contingentur agendo, non ab alio: de agendis enim ab alio non, nisi stolidæ, consiliario practica propria proxima esse possit; et si esse possit speculatiua, tanquam materiæ, & occasione aliquid agendi, si ab alio hoc, vel illud contingens apponatur. Hinc Damascen. 2. de fide capite vigesimo quinto, Ad quid virtutis homo consilio, si nullius actionis dominus est capite vigesimo sexto, proprie in nobis sunt omnia anima, de quibus consulamus. Consilium autem eorum est, quæ adque susque deque contingunt. Adque verò contingens est, quod idem possumus, & eius oppositum capite vigesimo septimo, sub init. Omnis, qui consulat, ut electione agendorum in se ipso, siuque potestate existente consulat, ut, quod iudicio prælatus fuerit, eligat, quæ Consilium definitio à se datæ capite vigesimo secundo, concordat: Consilium est appetitus inquisitionis de his rebus agendis, quæ in nobis sunt. Nemellius Episcop. Emilsen. capite trigesimo quarto, Philosphæ Nylseno tributa ante med. de his nos consulamus, quæ in nobis sita sunt, & de his tantum, quæ in nostra sunt potestate existente electione, de operabilibus consulat: ut quod per consilium decernitur, eligat, & eligens faciat. Necesse est igitur eum, qui consulat, dominum esse actionum. Si enim non, fuerit dominus actionum ex supersuo consulat. Inde è consilij nostri de agendis hoc loco facta adeo copia, & potestatem ad vtrumvis, & totam ad alterum probat Cyrrillus Alexan. 8. contra Iulian. sub fine dicens: ut nos ad quodvis bonum sponte incideremus consilio, non coacte vivere super terram hominem permittit Dni, & ita fuit ab initio. Arripuit enim sua voluntatis habenas: & suorum ius suum momento in vtraque fertur, in bonum inquam, & in malum. Quinimo, ut Dei ad agendum, & non agendum supremam, & omnino absolutam Paulus ostenderet potestatem ex consilio illum operari, statuit ad Ephes. 1. qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ. Hoc sane argumentum ad probandam indifferentem potestatem arbitrii, nullatenus antecedenter determinationem, neque ex necessitate vlla antecedenti operatam consilio de agendis nostro inclusum fatetur S. Thom. in 3. Ethicor. capite tertio, lection. 7. lit. a. vbi docet: quæ ex consilio, nullatenus ex necessitate fieri, & quæstione vigesima quarta, de veritat. articulo primo, §. Sed contra, argument. 4. ait, *consilium non esse, nisi de actibus, qui in nobis sunt, & quorum sumus Domini*, quam sententiam, refert quæstione sexta, de malo articulo. vnic. med. & 1. quæstione 14. articulo tertio, ex Nylsen. §. philosophæ: ex quo vtrouque inferri de his, quæ necessitate sunt, consilium non esse. Et quæstione quadragesima quarta, articulo tertio, ad 3. ex eodem principio cum Aristotele, vbi proxime, & 2. Rethoric. capite quinto, nec de rebus impossibilibus consilium esse posse deducit: & 1. parte quæstione 19. articulo tertio, argumen. Sed contra, probat Deum non moueri ex necessitate in creatis edendis, quia è consilio suæ voluntatis mouetur. Eadem de consilij materia, & docent, sine ex ferunt Carthusian. in 2. d. 25. quæstione tertio, sine ex Albert. Bonanen. ibi parte secunda, articulo vnic. quæstione secunda, ad 2. Sanct. Anton. 1. part. tit. 4. capite §. 1. Agydus in 2. d. vigesima quarta, quæst. 1. art. 2. d. 25. articulo 3. dub. 1. & 2. litterali. Capreol in 1. d. 1. q. 2. conclus. 9. articulo 2. & 3. argumentis, & solutionibus contra*

contra 9. conclusionem, & scholastici reliqui.

3. Id ipsum ex verbis sequentibus. *Adiecit præcepta. & mandata sua: efficaciter probatur: siue præcepta strictè, siue late pro doctrina, consilio, exhortatione, ob quæ Magistri præceptores dici solent, usurpentur.* Recte enim Augustinus, de grat. & lib. arbit. omnibus scripturæ præceptis, & monitis arbitrij nostri indifferentem ad vtrumvis, nec ad vnum antecedenter determinatam potestatem ostendi docet, & scilicet, de verbis Apostoli sub init. illud ad Ephes. 3. *Peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, &c.* ita expendit. Si responderent: quid nos petis: quod in potestate non habemus: nunquid non viderentur sibi ipsum reddidisse responsum? Et tamen Apostolus, nisi fuerit esse in eis voluntatis propria confessionem, ubi, & ipsi, aliquid agerent, non diceret peto: & si diceret iubeo, nisi eos nosset adhibere posse ipsi suam voluntatem, sine causa hoc verbum de ore eius proderet, &c. quia ergo voluntatis habetis arbitrium adimplendum, quod peto: quia verò vobis voluntatis non sufficit arbitrium adimplendum, quod peto. Huius rei gratia siccio genia mea ad Patrem Domini mei Iesu Christi, ut det vobis virtute corroborari, hancus 4. aduersus hæresim. capite 72. circa med. Si igitur non in nobis esset facere hæc, aut non facere, quam causam habebat Apostolus, & multo prius ipse Dominus, consilium dare quadam quidem facere, à quibusdam verò abstinere: quam ipsam ad obediendum, vel secus potestatem ad quævis præcepta supponi docet Tertullianus, 2. aduersus Marcionem capite quinto, Non enim poneretur lex ei, qui non habet obsequium debitum in sua potestate. Petrus Apostolus apud Clemen. Roman. 3. recognovit pag. 3. in id Matth. 6. *Querite primum Regnum Dei, &c. dixit: Præceptis, ut voluntatem eius, iustitiamque perquirent: sciens, quia in hominum arbitrio possum est, ut hoc quærentes inueniant, & faciant.* Clemen. Alexan. 7. Strom. vers. medend. Præcepta homo accepit, ut ex se non moreretur, & incitari possit ad vtrum velit, Damascenus, 1. fide capite vigesimo sexto, Nostræ voluntati contingentia, & arbitrij potestati recensens concludit. Et omnino ea, quæ sequuntur laus, & vituperatio, & in quibus prævaricatio cadit, & lex, in nobis esse, Nazian. de Christi nativitate, circa med. *Adamo præceptum, quasi materiam liberi arbitrij, (quod parum in vtrunque partem motum habere aiebat, sicut orat. 1. seu apologet. colum. 8.) pergitur Deus, orat. 42. in pasch. prope fin. Mandatum accepimus, ut eo seruato gloriam assequeremur.* Non quod Deus id, quod futurum erat, ignoraret, sed, quod arbitrij libertatem lege sanciret, vel, ut in commento Nicetas, sed, ut arbitrij libertatem, quasi lata lege promoueret Moyl. Barceph. Episcop. Syrus 3. par. comment. de parad. cap. 2. tit. 1. Biblioth. Ad hoc data lege corripere reddidit Deus Adamum, & reliquos homines ratione præditos se arbitrij libertate ipsos donasse, dum cederet: quia freti possent, vel obseruare, vel transgredire legem præscriptam. Et sine. Leges nobis dedit, seu liberi, & libero arbitrio prædixit, ut, quod libere, id ageremus. Nos verò pro sua quisque libertate erga leges, aut frangendo, aut obseruando eas usque perimus.

4. Sed, & quæ proximè succedunt haud debilius interueniunt. Si volueris mandata seruare, conferantur te. Quibus pactum Dei de reddendo nobis vitæ æternæ præmio, si præcepta seruaueris (de quo Genes. 4. Nonne si bene egeris (siue ut statim in scribis peccatum tuum adierit & sub te erit) Et quidem præter potestatem, & dominium nostrum nostras actiones à postremis verbis datis ex Genes. 4. recognouit à Patribus apud Ruiz d. 59. section. 2. tamque, & illusorium erit, si in potestate nostra non sit omnino absoluta, & expedita, vel præcepta obseruare, vel transgredi, & non obseruare illa, quin antecedens Dei præfinitio, vllave necessitas, & deter-

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tomus I.

minatio ad partem alteram requiratur. Cum autem pactum hoc Dei, & similia conditionata sub conditione ab homine apponenda sapius in scriptura occurrant Exod. 19. Deuteronomio, 29. & 30. Ioann. 8. 10. 12. Apocalyp. 3. circa fin. Paralip. 15. Psalm. 80. 84. & 131. ea omnia, & plura similia loca vana, & illusoria ex antecedenti quavis necessitate, & præfinitione nostrarum actionum reddentur. Probatur assumptum: quia, si ad actiones nostras præfinitio eorum, quodvis aliud alteram partem antecedenter determinans principium requiratur, pactum quodvis Dei de aliquo præstando sub conditione alicuius nostræ actionis habebitur à Deo, vel sub conditione actionis à nobis præstandæ ex suppositione præfinitionis, similive alterius antecedenter necessitantis, & determinantis illam: vel ex suppositione negationis præfinitionis, &c. Si primum: conditio est necessarii euentus: ac proinde pactum illusorie conditionatum est, neque vera solummodo absolutum: ut de omni pacto, licet sonentus conditionato, cui tamen conditio necessaria apponitur, statum definitumque merito est l. si pupillus 9. §. qui sub conditione, ff. de nouationib. l. impossibilis 7. ff. de verb. obligat. Si autem dicas secundum: cum ex suppositione negationis præfinitionis, & similibus prærequisitorum determinantium antecedenter iuxta aduersariorum doctrinam, ad obseruationem præceptorum, vel quempiam alium nostrum actum sit, hic impossibilis fiet plane & pactum esse profusum nullum illusoriumque, ubi de omnibus pactis conditionatis de conditione impossibili à pacifice cognita (ut in præfinitio à Deo cognoscitur) decernitur citata l. impossibilis 7. illis verbis: cum nihil agi existiment apposta ea conditione, quam sciant esse impossibilem. l. Non solum 30. ff. de act. & oblig. §. impossibilis, Inst. de iur. stipul. Nec dici potest, pactum esse, si præfinitio, aut prædeterminatio obseruationem, dabo vobis vitam æternam. Sic enim Deus nihil nobis cum pacificatur: sed pure enuntiat, quid ipse independentem à nostris liberis voluntatibus facturus sit: cum tamen eis locis Deus nobis cum sub conditione liberæ nostræ obseruationis expressè pacificatur. Si autem dicas, conditionem esse constata ex præfinitione, & obseruatione viget vtraque difficultas: est quippe pactum quatenus ex parte nostra est necessaria conditionis, scilicet si præfinitio obseruationem, & obseruaueris, quod postremum solum ex parte nostra est, atque ex præfinitione necessaria. Quare sola præfinitio, quæ altera pars hypotheseos, libera est, atque adeo pacto conditionali apta, Dei pacificentis est: subindeque ad pactum Dei conditionatum nobis cum inepta. Nec tandem præstat in eo pacto ex parte conditionis, si seruaueris, abstrahi à præfinitione, vel eius negatione. Cum enim de obseruatione, vel transgressionem exercite in rebus apponenda sit sermo, neque altera absque præfinitione, altera verò absque eius, ut minimum negatione, poni exercite iuxta aduersarios queat: etsi voces pacti illam non sonent, tamen illam, sicut & concursum generalem Dei supponunt: quia absque illis poni exercite nequeunt, imo neque à voluntate præcise sumpta sunt, quoad positionem, ponibiles.

5. Simile argumentum continent illa Isaia 1. si volueritis, & audieritis me bona terra comedetis. Quod si nolueritis, gladius vos deuorabit. In eis quippe simile Dei cum Israelitis pactum habetur. Inde Chrysostomus, sermon. in ea verba nostram ad vtrumvis indifferentem absolutam, neque ad alterum determinatam à Deo potestatem sic colligit: si velle, aut nolle nostrum non esset: Hoc est, si viuendi recte an secus libertas adempta nobis fuisset: nec bonus unquam cæleste munus digne perciperet, nec malus supplicium competerens inueniret: sed totum Deo deputaretur authori: qui alios impingeret in contemptum; fornicaret alios in obsequium. Et ibi optionem alterutrum eligendi nobis factam ait: ut iudicio hominum Dei iudicium celebretur. Eodem item loco in 1. Corinth. 4. homil. 14. ante morale, & sermon. 2. de fato, seu prouid. circa med. optionem & potestatem

leditionem. Benedictionem; si obedieritis, &c. Maledictionem, si non obedieritis, quæ cum his Ecclesiastici ad institutum præfens adducit Analtal, Nizem. qu. 59. in scripturam sub init. Deuter. 30. *considera, quod hodie propulerim in conspectu tuo vitam & bonum: & de contrariis moriemur, & malum.* Ad quæ Philo Alex. fragmento libri allegor. apud Turrian. lib. 4. pro epistolis Pontific. post med. *Beata res est, quod cum utrumque Anchor præparaverit, quod melius est anima potest suscipere. Beatus autem est, quod non ipsa ex se (gratiæ auxilio nempe destituta) eligat; sed author eam adducat, & meliorem faciat: quia tunc gratia non solum excitat, & tribuit posse, sed operatur in nobis, & cooperatur nobiscum; & mali infelicitate libertatem morali æstimatione devolvens: ac proinde Deo, tanquam illum in eo auxilio, quo nostræ præcærit libertatis vsum, moraliter danti, & principaliori auctori tribuitur.* Quod si absque libera nostra determinatione ex gratiæ præfinitione, & prædeterminatione necessariò actum bonum nobis auctor daret, quomodo nos meliores faceret actu, qui nobis honestus, & laudabilis non erat? Hierem. 21. *Ece ego de coram vobis viam vitam, & viam mortis. Qui habitaverit in urbe hac morietur, &c. qui autem transfugerit ad Chaldaeos vivet. Utque potestatem absolutam in vultetam Ægyptum Iosephum Genes. 41. à se factam Pharaon Patri Iosephi, & fratribus, iam Ægypti incolis, iterum declararet cap. 47. ita illum affatur. Terra Ægypti in conspectu tuo est. Ad quæ Lyra, Ac si diceret, ubique placuerit tibi fac eos habitare. Sic etiam, vt refert Hierem. 40. ad Iosephum eundem iam carcere, & carnis solum militiæ princeps aiebat. Si placet tibi, vt venias mecum in Babylonem veni, &c. Si autem displicet tibi venire mecum in Babylonem, reside. Ece omnis terra in conspectu tuo est, quæ elegeris, & quo placuerit tibi, vt vadas, illuc perge: eidem absolute potestati eligendi pro libito similes aliar scripturæ locutiones inferunt scilicet: quod bonum videtur, vel est in oculis, in conspectu tuo hoc facito, vt frequenter apud libros præfatum Regum habetur lib. 1. cap. 3. n. 18. lib. 2. cap. 10. num. 12. cap. 15. num. 16. ac pluries, & Zachariae 11. Si bonum est in oculis vestris, auferite mercedem meam: si non quiescite. Ad quæ Hieron. si vobis placet: hominem istum: semel libero arbitrio vos creavi.*

8. Enostia insuper deliberatione, quæ omnem nostram perfectam, plenamque electionem præcedit, similitudo pro nostra absoluta, & plena eligendi, vel non eligendi potestate ducitur argumentum. Deliberatio siquidem non est, nisi eorum, quæ sunt in deliberantis potestate. Affertur verò hominum deliberandi plena, & absoluta potestas, cum recitatis verbis de consultatione, & electione, tum 2. Reg. 24. *Trium tibi datur optio, elige enim, quod volueris, vt faciam tibi.* & Statim. *Nunc ergo vide, & delibera, quem respondeam ei, qui me misit, sermone.* Euseb. Cæsar. 6. præpar. euang. cap. 7. *fine ait, solum de his, quæ agere possumus, (potestate etiam indifferenti ad non agendum, cap. 6. & 7. præmissa) deliberationem procedere.* Estque Philosopherum, & Theologorum, lumine naturæ nota etiam doctrina Arist. inde illam probat 1. Rethoric. cap. 4. quia consultatio, sine qua deliberatio esse nequit, eorum, quæ fieri, & non fieri in nostra potestate sunt, omnino est, & subdit. *Ad hoc utque deliberamus, quousque possumus ne, aut non possimus agere inuenimus.* & 5. Ethicor. cap. 8. *ea cum electione agimus, quæ antecessit deliberatio: ea sine electione nostra fieri, quod in nostra potestate non sit facere, vel non facere docuit locis pluribus supra citatis.* S. Thom. de materia omni consultationis, & electionis nostræ eius doctrinæ insistent docebatur, vt viam, & cum eo, & Magistro Theologi reliqui. De materia verò deliberationis sic fatuit 1. 2. quæstione 1. articulo primo, corp. *Homo est Dominus suorum actuum per rationem, & voluntatem. Illa ergo actiones propriæ humana dicuntur, quæ ex voluntate deliberata in suos actus, quia ex eius deliberatione procedunt. Quæ doctrina consonat Magistro in 2. d. 25. quem etiam sequitur S. Bonauen. ibi p. 2. art. vn. quæst. 2. corp. Ricar.*

art. 3. quæst. 2. & scholastici reliqui afferentes, deliberationem de re deliberanti necessariam, aut impossibilibi esse non posse, sed solum de ita ipsi contingentibus, vt fieri ab illo, vel non fieri omnino queant: quare, cum præfinitio Thomistarum recentium, omnem vsum libertatis nostræ antecedens, atque ab illo independens sit, actumque præfinitum necessarium, & ex antecedenti necessitate à voluntate apponendum faciat, & non præfinitum impossibilem, etiam antecederet, ex defectu principij essentialiter ad omnem nostrum actum requisiti, actumque singulis testimoniis ecclesiastici hæcenus à nobis perpenis præfatas præfinitiones excludi perspicuum est. Id quod cum Lutherus, Caluinus, & affectu viderent, tam locum Geneseos, quam hunc ecclesiastici (qui gestorum in hominis creatione, historia est) de primo homine in statu innocentie originalis intentum evincere, atque adeo in eo præfinitionibus suis antecendentibus, omninoque ab vso liberi arbitrij independentibus locum cum integra & illa arbitrij libertate minime fuisse farentur, at vero nec de Adamo, nec de nobis in statu naturæ lapsæ (in quo per peccatum, & sibi, & nobis liberum ille arbitrium perdidit) nullatenus eis locis esse sermonem, Quod autem voluntatis nostræ libertas, seu liberum nostrum arbitrium fuerit peccato deperditum: nonnullis Patrum distortis à proprio sensu testimoniis probare contendunt.

9. Et vero, licet hæc hæreticorum damnata, & infelix solutio, se ipsa labascet, & corruat; ne tamen sua facilitate incautos aliquos catholicos se ducat ex Patribus, consiliis, & rationibus difficienda hic summam erit: atque ab impossitura Patres vindicandi: quia id prolixius præfiteri Beilam. 5. de grat. & lib. arbit. à c. 24. Soar prologom. 4. de grat. à cap. 7. Ruiz de Montoia d. 39. sect. 9. confutatur est error primo, quia ecclesiastici, etsi occasione historiarum primo conditi hominis in statu innocentie, ad præfentes, & futuros homines, (scilicet in statu naturæ lapsæ existentibus, & extirpatis) sermonem habebat: atque ad bonum liberi arbitrij sui vsum hortabatur: esset autem omnino ineptus sermo, & adhortatio iis, qui liberum arbitrium non haberent: quia aliquando illud eorum vetustissimus progenitor habuit: non secus ac si pauperimum Codrum hortaretur, vt Atabi, qui decoxit demum, diuitiis vteretur. Secundo, quia subdit ecclesiastici omnes peccatores redarguens. *Ne dicas per Deum abesse, quominus præcepta seruem. Non dicas ille me implanauit, impulit, vt caderem, ac decideret.* Ex libero autem arbitrio aliquandiu in Adamo, non proprio peccatoris male probaret, non Deum præfinitum, sed peccatorem ipsum sui peccati causam libertate sua esse. Tertiò: quia Patres omnes de nostri omnium libero arbitrio locum ecclesiastici intelligunt atque ex eo potestatem nostram ad operandum, vel non operandum deducunt: sicuti, & ex loco Genes. 1. Quarto, quia rationes causæ primæ, & subordinationis causæ secundæ ad illam, atque indigentie causæ de se indifferents determinatio aliquo, vt operetur æque, vel probant, vel non probant necessarias præfinitiones diuinas humanarum actionum in natura innocentis, atque lapsæ statu. Quinto quia Patres, vt dogma indubitatum docent: liberum arbitrium peccato, nec perisse vnquam, neque vquam perire. August. lib. 1. ad Bonifac. cap. 2. *Quia nostrum dicit, quod primi hominis peccato perierit liberum arbitrium de humano genere? Eadem repetit ad verbum 1. contra duas epist. Pelagianor. addens. Nam liberum arbitrium usque adeo in peccatore non perit, vt per illud peccent homines: maxime &c. Greg. Nyssen. de Opific. hom. cap. 16. *fine. Nihil inter hominem creatum in prima rerum fabricatione, & eum qui in extremo nascetur interest: a quali enim ratione imaginem Dei (quam in arbitrij libertate sitam dixerat) uterque gestat. Profper. 1. de vocat. gent. cap. 8. alias 3. *Nec, quia spiritus Dei agitur, ideo se putet liberum arbitrium non habere: quod nec tunc perdidit, quando diabolo voluntate se dedit: à quo iudicium voluntatis deprauatum est, non abiatum. Similia in eandem sententiam habet cap. 38. contra Collator. fine, & epist. de lib. arbit. pag. penult. Anselm. dialog. de lib. arbit. cap. 3. init. *Licet peccato se subdidissent, libertatem tamen arbitrij in se naturalem in se interimere nequiverunt. Repetit sententiam****

tiam in elucidario (si eius author ipse est) prope med.
quam etiam tradiderat Chrysost. hom. 24. de variis.
Matthai locis, Dominica 1. aduentus col. 2. quibus alij
Patres concordant. Hugo, & Ricardus Victorinus iam
citandi Cœlestinus Papa epist. ad episcopos Gallie; de-
finitaque hæc veritas est in Concilio Arausicano 2. can. 8.
Valentino sub Lothario imperatore cap. 6. Trident. sess. 6.
can. 5. damnaute dicentes. *Liberum hominis arbitrium
post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse.*

10. Videamus tandem, quam inanes pro suo errore
allegaciones ex Patribus, Hæretici producant. Primò
allegant Authorem Hypagnoti. lib. 3. sub initium apud
Augustinum; deinde Augustinum eundem cap. 30. enchi-
rid. Tertio S. Thom. 1. 2. quæst. 109. artic. 9. hinc. Cete-
rum libertatis voce æquiuocè abutuntur. Est quippe ce-
lebris apud Augustinum eis, aliisque locis, Bernard. de
lib. arb. à col. 3. aliisque locis, Bernard. de
scholasticis in 2. d. 25. triplicis nostre libertatis mentio,
arque diuisio pro seruitute triplici, à qua liberi esse pos-
simus, scilicet libertas à seruitute penarum, & miserie, quæ
libertas gloria dicitur, in qua solum miserie, & penarum
subiecti non erimus, & obnoxij, vt dicitur ad Rom. 8.
Tunc, & ipsa creatura liberabitur à corruptione in li-
bertatem gloria filiorum Dei. Eam proinde libertatem
nobis in patria seruati Bernardus ait. Alia libertas est à
seruitute peccati: quæ libertas gratia, ideo nominatur,
quia per Dei gratiam, quia peccatum propellitur, no-
bis donatur, vt habetur ad Roman. 6. liberari à peccato
serui facti estis iustitie. Hac nos Christus redimens, cuius-
que meritis gratiam infundens donauit, ac proinde &
libertas redemptionis, appellatur. Tertia demum libertas
est physica, physice scilicet potestatis ad operandum
opposita, siue ad operandum, & non operandum: & hæc
sola, & tota est arbitrij libertas, quam præfinitionibus
diuini, quas admittunt, absolute eueriti hæreticè faten-
tur; eisdem verò admittis absolute eueriti negant Tho-
mistæ Recentiores, quos ex libertate docent libertatem se-
cundam, à peccati scilicet seruitute, esse deperditam,
vt allegatis locis ex Authore, Hypagnoti, & S. Thom.
comperitur est: Imò, & ex testimonio ipso Augustini,
quod sonatenus difficiliter reliquis est, sic enim habet e.
illo 30. Enchiridij, *libero arbitrio male uiuens homo, &
se perdidit, & ipsum: sicut enim, qui se occidit, utique
uiuendo se occidit; sed se occidendo non uiuit: nec se
ipsum potest resuscitare cum occiderit: ita, cum libero
peccaretur arbitrio uiuere peccato. &c.* sed certe cum
eodem modo seipsum, atque liberum arbitrium perdi-
tum ab homine peccante dixerit: seque ipsum non de-
struxisse peccato ipso certum sit: nec suum liberum ar-
bitrium ab illo destructum, & abolitum docet Augu-
stinus; sed multo utrumque deterioris fortis effectum per
seruitutem peccati, vt vulgo latine, & hispane etiam,
dicimus ob deterius alicuius accidens. *Perdidi se, quæda
perdidi: & quamvis peccati seruitutem libertate arbi-
trij, incurrerit: abiicere tamen, atque in gratia, & fi-
liorum Dei libertatem à peccato in statu innocentie ha-
bitam sese reuocare, arbitrij libertate, & potestate nuda
nequit: sicut qui uiuens se occidit, oculus nequit se
resuscitare; sed gratia redemptionis opus est, cum vt
potestas resurgendi constitatur, tum, vt iustificetur, &
formaliter à peccati seruitute sit liber. Sic enim ait Au-
gustinus à capitis eius medio. Vade ad iusto faciendum
liber non erit, nisi à peccato (omnem Dei gratiam, &
beneficiū demerente) liberatus esse iustitia caperit seruus.
& clarius ante recitata verba & cap. 1. contra duas epist.
Pelagian. *Libertas quidem perit per peccatum: sed illa
quæ in paradiso fuit, habendi plenam cum immortalita-
te iustitiam. Propter quod natura humana indiget gra-
tia: dicente Domino: si vos filius liberauerit, tunc verè
liberi eritis. Vtique liberi ad bene, iustèque uiuendum.
Nam liberum arbitrium usque adeo, &c.* he Catholicam
doctrinam tenes interpretatur Augustinum Hago Victor.
t. 3. tract. 3. sum. sentent. c. 9. & Ricardus victor. in p. 1. tract.
1. c. 13. 14. 21. 22. ac de erudit. interioris hom. p. 1. lib. 1.
cap. 30. docet peccato non liberum arbitrium, sed eius
robur, & sauitatem petiisse.*

CERTAMEN IV.

Pro exclusione præfinitionum earundem,
alia scripture testimonia pugnant
robuste.

1. **P**rimum esto ex Ioann. cap. 1. *Dedit eis potestatem
filios Dei fieri, ea autem potestas, licet à Deo,
cum tamen hominum eius beneficio, indifferens ad
ipsum, & eius oppositum, nec ad vnum determinata, ad
ligata esse debet: dicente Aristotele 3. ethicor. cap. 5.
init. Quibus enim in rebus in nostra potestate situm est
agere, in iis, & non agere. Et in quibus non agere in iis
est, & agere: vbi S. Thom. lect. 11. init. Si operari est in
nostra potestate: oportet etiam, quod non operari sit in
nostra potestate: si enim non operari non esset in potestate
nostra, impossibile esset nos non operari: ergo necesse esset
nos operari: & sic operari non esset ex nobis, sed ex ne-
cessitate. Et similiter dicit, quod, in quibus rebus non
operari est in potestate nostra, per consequens etiam ope-
rari sit in potestate nostra. Si enim operari non esset in
potestate nostra, impossibile esset nos operari: & sic non
operari, non esset ex nobis, sed ex necessitate. Sic ergo di-
cendum est: quod in quibuscumque rebus affirmatio est
in nobis, & negatio: & de conuerso. Idem docet Augu-
stinus de spiritu, & lit. c. 1. med. vbi, vt probet fidem in no-
stra esse potestatem ait. *Hoc quisque in potestate habere
dicitur, quod, si vult, facit: si non vult non facit. Con-
cludit inde. Vnde nunc utrum quisque credat, si voluerit,
aut non credat si voluerit? Nempe credere, quod (postre-
mum) si absurdum est (quid est enim credere, nisi conse-
ntire verum esse, quod dicitur? consensio autem vni-
uersalis est) profecto fides in potestate est. Et sane ea po-
tatis nostre voce indifferenter arbitrij nostri ad vnum-
vis, ad neutrumque determinatam potestatem in scrip-
tura significari constat ex cap. 9. ad Roman. Non habet po-
testatem singulus luti ex eadem massa facere aliud cui in
honorem, aliud in contumeliam? Et Marci 13. de profi-
cientie è domo homine dicitur. *Dedit seruis suis po-
tatem cuiuscumque operis, etiam alterius alteri contradi-
centis, quod clarius fiet cum certam. 5. parabolam eu-
angelicam Iob. 34. Neque enim ultra in hominis potestate
est, ut veniat ad Deum in iudicium: quia vique non
venire in eius potestate non est, vt acute, & profunde
Hieronymus dicens, id est, si habuerit potestatem vt ve-
niant, potest habere, vt non veniant. In quam sententiam
eum locum interpretatur etiam Nicetas, & Olympio-
dorus apud Comitolum in Catena Græcorum Patrum in
libros Iob his verbis. Neque enim rei gerenda optatum
daturus est amplius: quia nimirum necessarii, velint no-
lunt in iudicium veniant ad Deum. Cui interpretationi
consentient Gregor. Mag. lib. 25. Moral. capit. 6. nos, vt
nunc, cum in nostra potestate est ad Deum per confessio-
nem in iudicium venire, quia venire, ac non venire possi-
mus, veniamus per nostram de peccatis nostris accu-
sationem, hortatur vt referemus question. 3. certam. 2.
num. 6.***

2. Sed de ipsa speciali potestate indifferenti, nec ad
alterum determinata, vt credentes filij Dei pro libito
fiant, vel non fiant, hoc loco asserta Patres loquentes au-
diamus Basil. in Ista. 14. med. ad id semen reprobum præ-
parat filios, ait. Ex quo ipsius proposito, & libera volun-
tate unusquisque esse potest semen sanctum, aut certe in-
diuersum abire. Audi Paulum, &c. & illud quicunque
repperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri.
Macar. Senior hom. 27. med. versatili enim est natura
si quis velit euadit filius Dei: si non contra filius perditur
nis. Olympiodorus, in Eccles. cap. 3. sub init. corporaliter
quidem nasci, ac mori in nostra potestate non est, sed ar-
bitrio Dei, & generatur, & moritur spiritualiter verò
nascitur, & interitus pendet à nobis. Opus enim est cum
diuina operatione, & gratia, nostra quoque electione, vt
meriamur quidem peccato nasci, autem inflari. Pende
illa,